Godkjenning av familiebarnehage:

Hensikt (formål med prosedyren)

Sikre at det etableres familiebarnehager som oppfyller kravene i regelverket knyttet til pedagogisk innhold og helse, miljø og sikkerhet. Godkjenningen skal sikre barna et likeverdig og godt pedagogisk tilbud.

Familiebarnehager skal godkjennes av kommunen som barnehagemyndighet før virksomheten kan settes i gang. Godkjenningsordningen skal sikre at det etableres gode barnehager. Kommunen skal allerede i etableringsfasen se til at barnehagelovens krav vil bli fulgt, og at det for øvrig legges opp til en forsvarlig virksomhet.

Omfang (virkeområde, hvem skal bruke prosedyren)

Rettslige grunnlag:

- Lov om barnehager med forskrifter, særlig §§ 6, 14, 14 a og 15.
- Utdanningsdirektoratets veiledning «Nye regler for godkjenning av private barnehager».
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Forvaltningsloven omfatter her de bestemmelsene i forvaltningsloven og ulovfestet forvaltningsrett som er relevante for søkeren i søknadsprosessen, herunder veiledningsplikten, krav til saksbehandlingen og innhenting av opplysninger.

Andre offentlige instansers myndighetsoppgaver i forbindelse med oppstart av nye barnehager eller godkjenningspliktige endringer i eksisterende barnehager:

- Plan- og bygningsloven § 21-10 jf. §§ 23-3 og 24-1. Ansvarlig myndighet er kommunen.
- Arbeidsmiljøloven § 18-9. Ansvarlig myndighet er Arbeidstilsynet.
- Regelverket om registrering eller godkjenning av ny næringsmiddelvirksomhet, jf. matloven. Ansvarlig myndighet er Mattilsynet.

Andre myndigheters uttalelser og eventuelle vilkår fremgår av

- Ferdigattest, eventuelt midlertidig brukstillatelse, etter plan- og bygningsloven fra kommunen.

- Godkjenning etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 15 fra kommunen.
- Samtykke fra Arbeidstilsynet, når dette kreves etter arbeidsmiljøloven § 18-9.
- Registrering hos Mattilsynet ved matservering.

Etablering av private familiebarnehager

Det er ikke fri etableringsrett med rett til kommunalt tilskudd for nye private familiebarnehager. Kommunen kan godkjenne eller avslå søknader om etablering etter en vurdering av momentene i barnehageloven § 14, jf. § 15 første ledd.

Dersom søkeren har spørsmål om det reelle behovet for nye barnehageplasser i kommunen, har barnehagemyndigheten en plikt til å gi søkeren objektive opplysninger om barnehagedekningen og eventuelle planer om utbygging av nye barnehageplasser, jf. forvaltningsloven § 11.

Barnehagemyndigheten må gjøre seg kjent med andre myndigheters uttalelser og eventuelle vilkår for å vurdere om de får betydning for barnehagens godkjenning. Dette innebærer at hvis for eksempel en annen myndighet har bestemt at en gitt del av arealet ikke kan inngå i barnehagens totale leke- og oppholdsareal, må barnehagemyndigheten legge samme begrensning til grunn.

Ansvar (roller/funksjoner med ansvar for oppgaver i prosedyren)

Kommunen som barnehagemyndighet behandler søknadene om godkjenning. Familiebarnehager skal godkjennes etter barnehageloven § 15 og forskriften om familiebarnehager.

Barnehageeier søker om godkjenning og legger frem aktuell dokumentasjon. Når barnehagen er godkjent, har eier ansvar for å registrere virksomheten i Enhetsregisteret.

Beskrivelse (aktivitet)

Familiebarnehager skal godkjennes etter lovens § 15 og forskrift om familiebarnehager. En godkjent familiebarnehage skal tilfredsstille barnehagelovens øvrige krav. Familiebarnehager

omfattes også av forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger og må også godkjennes etter denne, jf. forskriften § 15.

Etableringsgodkjenning

Nye private familiebarnehager som ønsker rett til kommunalt tilskudd, skal søke om etableringsgodkjenning, jf. barnehageloven § 15 første ledd, jf. § 14.

Kommunen skal legge vekt på behovet for nye barnehageplasser og barnehagestrukturen i kommunen. Kommunen kan i tillegg legge vekt på om barnehagen er en familiebarnehage, om den har et særskilt pedagogisk tilbud, om den er ideell, og søkerens seriøsitet og egnethet, jf. § 14 første ledd.

Kommunen kan stille vilkår som har saklig sammenheng med etableringsgodkjenningen og som ikke er uforholdsmessig tyngende, jf. § 14 andre ledd. Etableringsgodkjenningen faller bort dersom driften ikke er startet innen fem år etter at godkjenningen ble gitt, eller dersom driften legges ned, jf. § 14 tredje ledd.

Private familiebarnehager med etableringsgodkjenning har rett til kommunalt tilskudd. Tilskudd forutsetter at barnehagen også har driftsgodkjenning, jf. § 19 første ledd. Private familiebarnehager kan også drives uten kommunalt tilskudd, jf. § 14 c.

Driftsgodkjenning

Familiebarnehager skal ha driftsgodkjenning før oppstart, jf. barnehageloven §§ 14 a og 15 andre ledd.

§§ 2 og 3 i forskrift om familiebarnehager omhandler godkjenning. Det fremgår her at kommunen skal:

- Godkjenne organiseringen.
- Godkjenne det enkelte hjem og eventuelle baselokaler.

Familiebarnehager skal følge regelverket for foreldrebetaling og omfattes av forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

Familiebarnehager skal fortrinnsvis foregå i bebodde hjem. Det kan i særlige tilfeller gis godkjenning til ubebodde lokaler, jf. forskrift om familiebarnehager § 3 andre ledd. Med begrepet «bebodde» kan man imidlertid ikke kreve at familiebarnehagen drives bare i de rommene familien ellers bor. Kommunen gjennomfører befaring i både hjem og eventuelle baselokaler som del av godkjenningsprosessen.

Dersom familiebarnehagen ønsker å gi tilbud til flere enn fem barn, må den søke om godkjenning for dobbel gruppe. En dobbel gruppe har maksimalt ti barn over tre år som er til stede samtidig. Er flertallet av barna under tre år, må antallet reduseres. Godkjenning kan ikke gis til doble grupper i ubebodde lokaler, jf. forskrift om familiebarnehager §§ 3 og 4.

Avgjørelser om godkjenning av barnehager er enkeltvedtak. Vedtaket bør være så konkret som mulig. Det bør for eksempel være lett å finne barnas totale leke- og oppholdsareal og barnehagens arealnorm i godkjenningen. Ved driftsgodkjenningen kan kommunen stille krav til antall barn, barnas alder og oppholdstid, begrunnet i barnehagens egnethet, jf. barnehageloven § 14 a andre ledd.

Barnehagen skal søke om godkjenning av endringer som går utover rammene for etableringsgodkjenningen eller driftsgodkjenningen, jf. barnehageloven § 6 tredje ledd. Dette kan for eksempel gjelde utvidelse av antall barn eller flytting til andre lokaler.

Klageadgang

Kommunens vedtak kan påklages til Statsforvalteren, jf. barnehageloven § 12 og forskrift om familiebarnehager § 7. Vedtaket skal derfor inneholde informasjon om klagerett, klagefrist og mulighet til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27.